‹STN~BLADET›

INFORMASJONSBLAD FOR
AVLSLAGET FOR SIDET TRØNDERFE OG NORDLANDSFE
NR 3. 1991

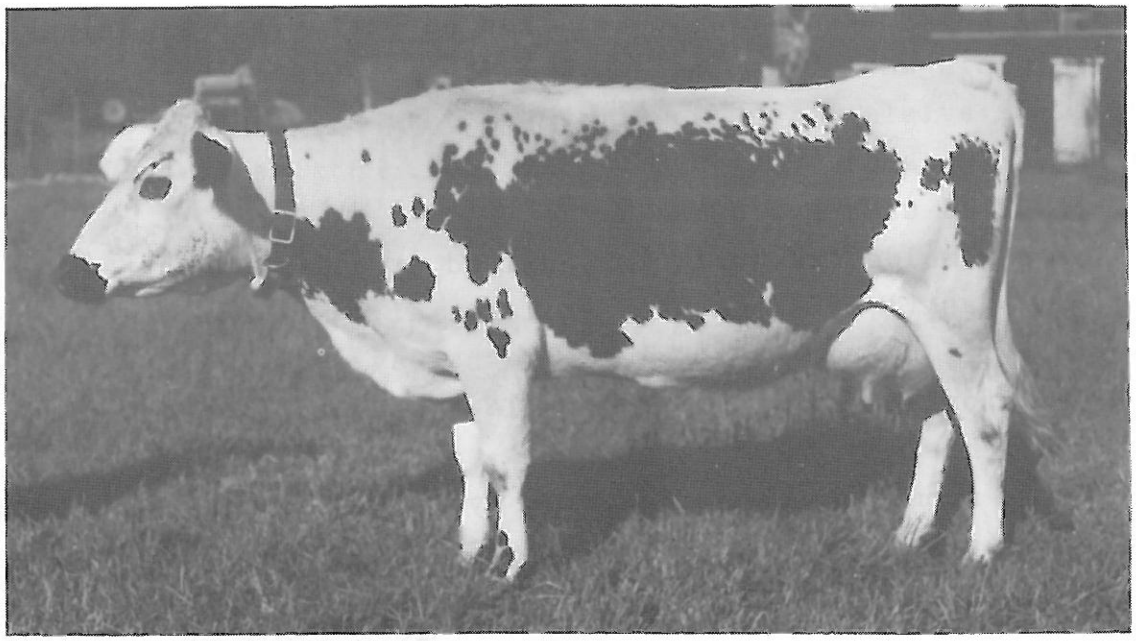

2 Skjønnros, fødd 14/1 1987 hos Helga og Magnus Harsjøen, Røros. Eigar Kåre Andersson, Magnor. Brystomf. 164 cm. Far: 9035 Korssjøen. Avdrått: 2 år: 6047 - 4,5 - 3,5. Skjønnros er mor til seminoksen 9071 Åsheim.

INNHALD

ÅRETS SEMINOKSAR AV STN	Side 4.
STAMBOKFØRTE GARDSOKSAR	Side 10.
SÆDLAGER AV STN-OKSAR	Side 11.
GARDSBESØK I BRANDSFJORDEN	Side 12.
"FRÅ ARKIVET"	Side 15.

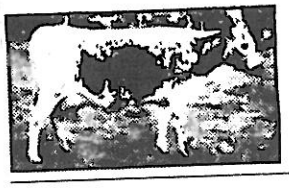

STN

Avlslaget for sidet trønderfe og nordlansfe

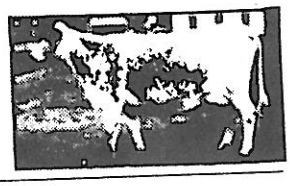

STN-Bladets
postgirokonto: 0824 0157803

Hei!

Dette siste STN-Bladet i 1991 inneheld først og framst ein litt grundigare presentasjon av årets STN-oksar enn det det er plass til i oksekatalogen. Vi veit at mange har venta på nett dette, og håpar at de i alle fall kan ha litt nytte av dei ekstra opplysningane vi har med om kvar okse. Liste over alle dei oksane som avlslaget har djupfrosen sæd av på lager og dei første stambokførte gardsoksane har vi også med. Sjølvsagt heller ikkje noko STN-Blad utan gardsbesøk.

Vi kan melde frå Christian Saxlund at alle T-skjortene no er selde (400 stk.) noko som skaffar laget ei kjærkomen ekstrainntekt. Vi vil nytte høvet til, på vegner av avlslaget, til å takke Christian for alt arbeidet han har lagt ned med skjortene og all den PR han har gjort for rasen!

Neste nummer av bladet kjem på nyåret i god tid før årsmøtet, som forøvrig sansynlegvis blir halde på Røros.

Takk for i år!

Redaksjonskommité:

Atle Meås, Stupelvik, 6658 RINDALSSKOGEN	Tlf: 074 94015
Liv Torill Eide, Fortuna, 2592 KVIKNE	Tlf: 064 84195
Leif Gjessing, Småsjøvolden, 2443 DREVSJØ	Tlf: 064 59571

Abbonement: 80kr. Leif Gjessing 2443 DREVSJØ

RETTING

I STN-Bladet nr 2-91 sto ein artikkel om alternativ behandling av mastitt. Der var det oplyst at midlet Ecinalan var uttrekk av solsikke. Det rette skal vere SOLROSE.

STYRET I AVLSLAGET FOR STN 1991.

Formann: Gerd Inger Flå, 7347 ULSBERG
Nestformann/ Livdyrformidler: Kjell Wikstrøm, 7340 OPPDAL
Sekretær/ Kasserer: Amund Wormstrand, 2263 BRANDVAL
Styremedlem: Jan Morten Høglo, 7733 NAMDALSEID
Styremedlem: Leif Gjessing, 2443 DREVSJØ
1. Varamann: Atle Meås, 6658 RINDALSSKOGEN

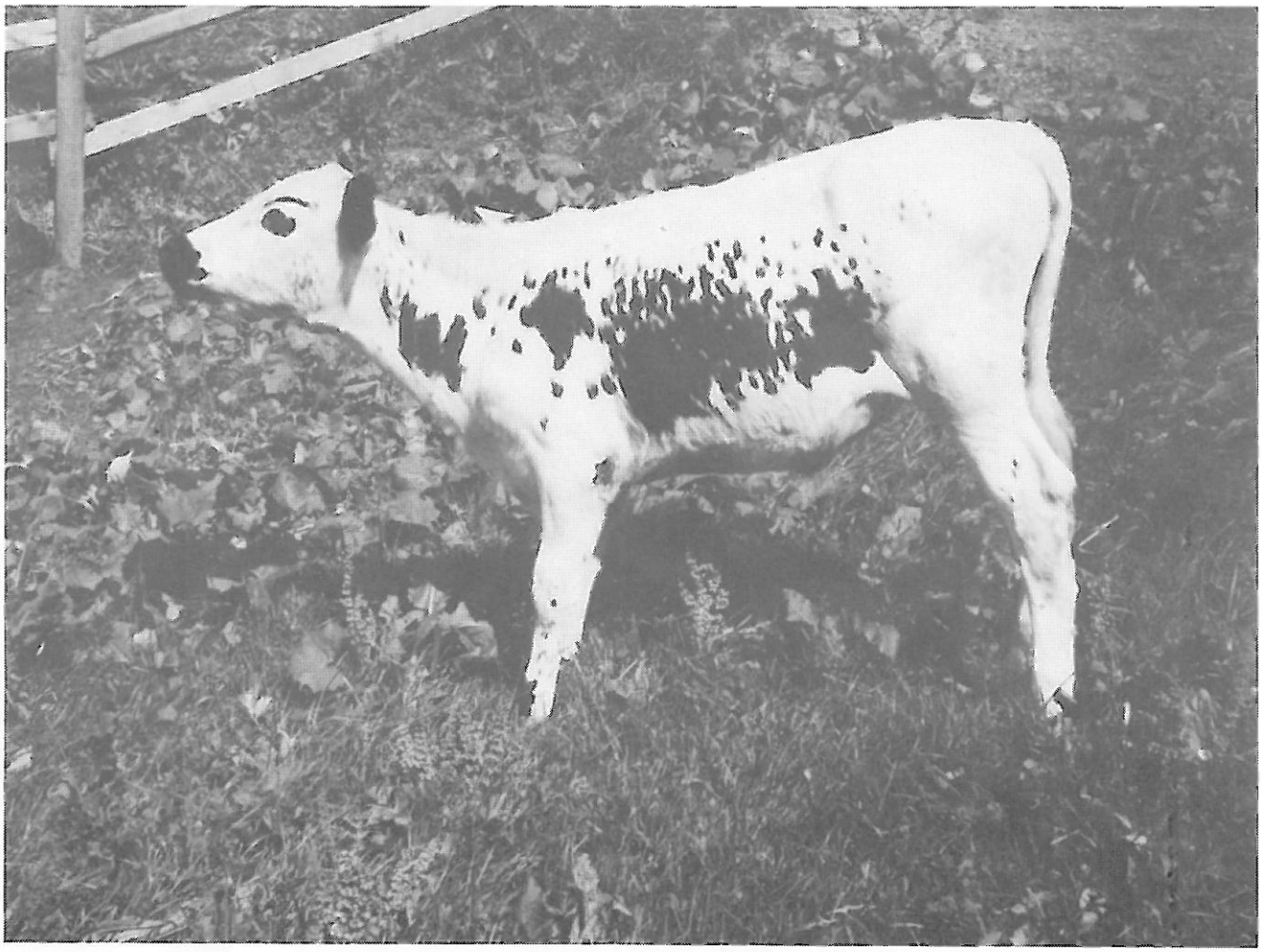

Vakker kukalv etter 9019 Femund, og med morfar 9005 Mono på beite juli 1991. Ta godt vare på kalvane! Det er dei som er framtida, og vi treng alle dei livdyra vi kan skaffe!

STN - SEMINAROKSAR SESONGER 91/92

For at brukarane skal kunne få litt meir informasjon om seminoksane enn det som står i oksekatalogen, har vi her med ein presentasjon av årets seminoksar. Ein del bilete, om enn av varierande kvalitet, har vi også med. Når det gjeld oplysningar om mors avdrått, brystomfang, oksens 1-års vekt og anna, viser vi til NRF sin oksekatalog for 1991/1992.

9038 RUUD

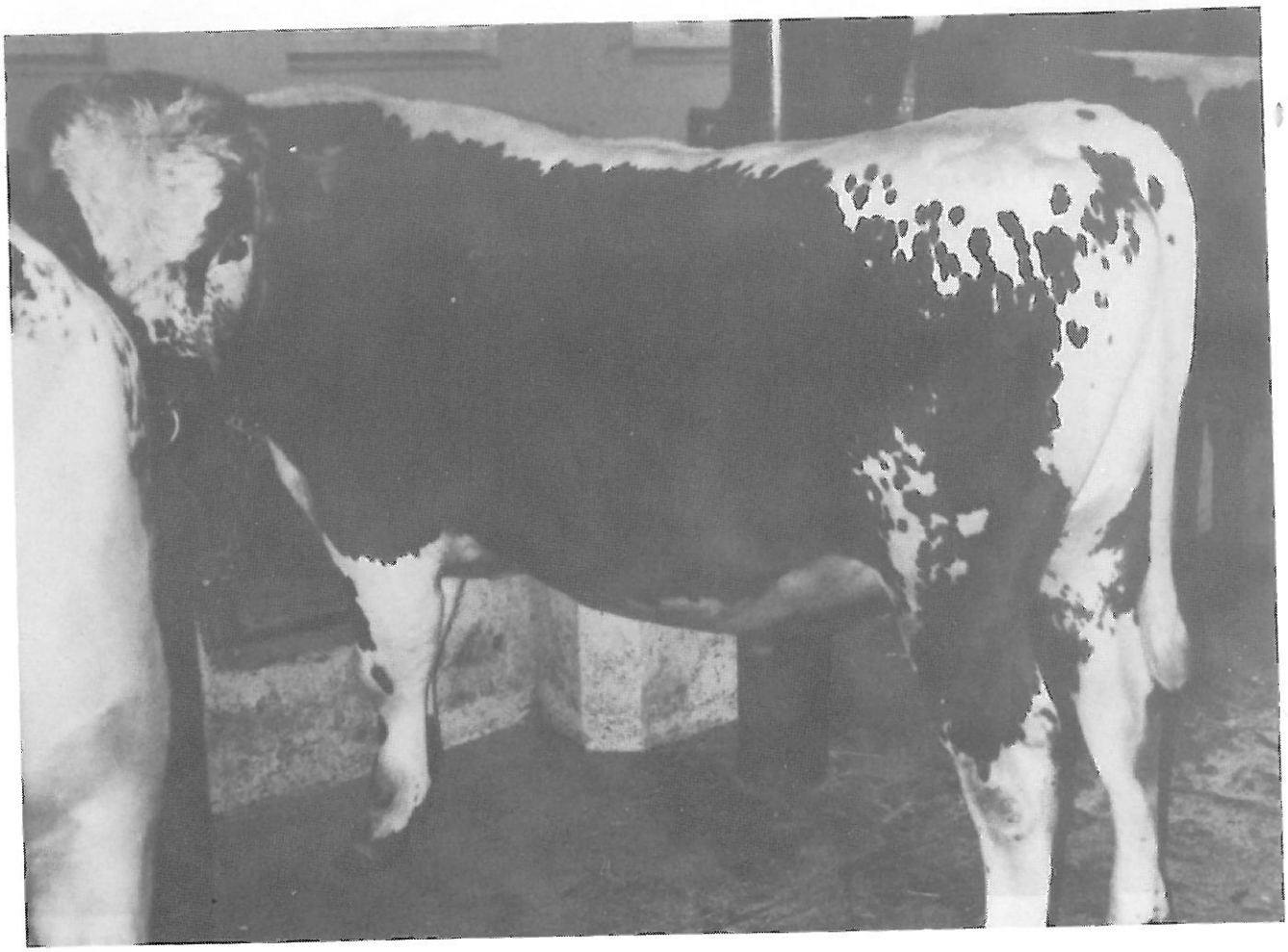

Denne oksen fra Elisabeth og Amund Wormstrand, Brandval er den siste godkjente sønn til 8985 Jo Langen, som vel ikke trenger nærmere presentasjon

Mora, 1 Knøttros, var etter 8989 Heid Gravaune og var født hos Kari og Leif Kroken, Glåmos. Knøttros hadde svært gode mjølkeegenskaper og et funksjonelt,godt jur og gode spener.

Kua kan forøvrig stå som et typisk eksempel på ei STN-ku: I kvigeåret kom kua aldri over 14 kg mjølk/dag, mens høyeste dagsytelse (4 laktasjon) var 38 kg. Kua var i laktasjonsåret 1986 over 7000 kilo målemjølk.

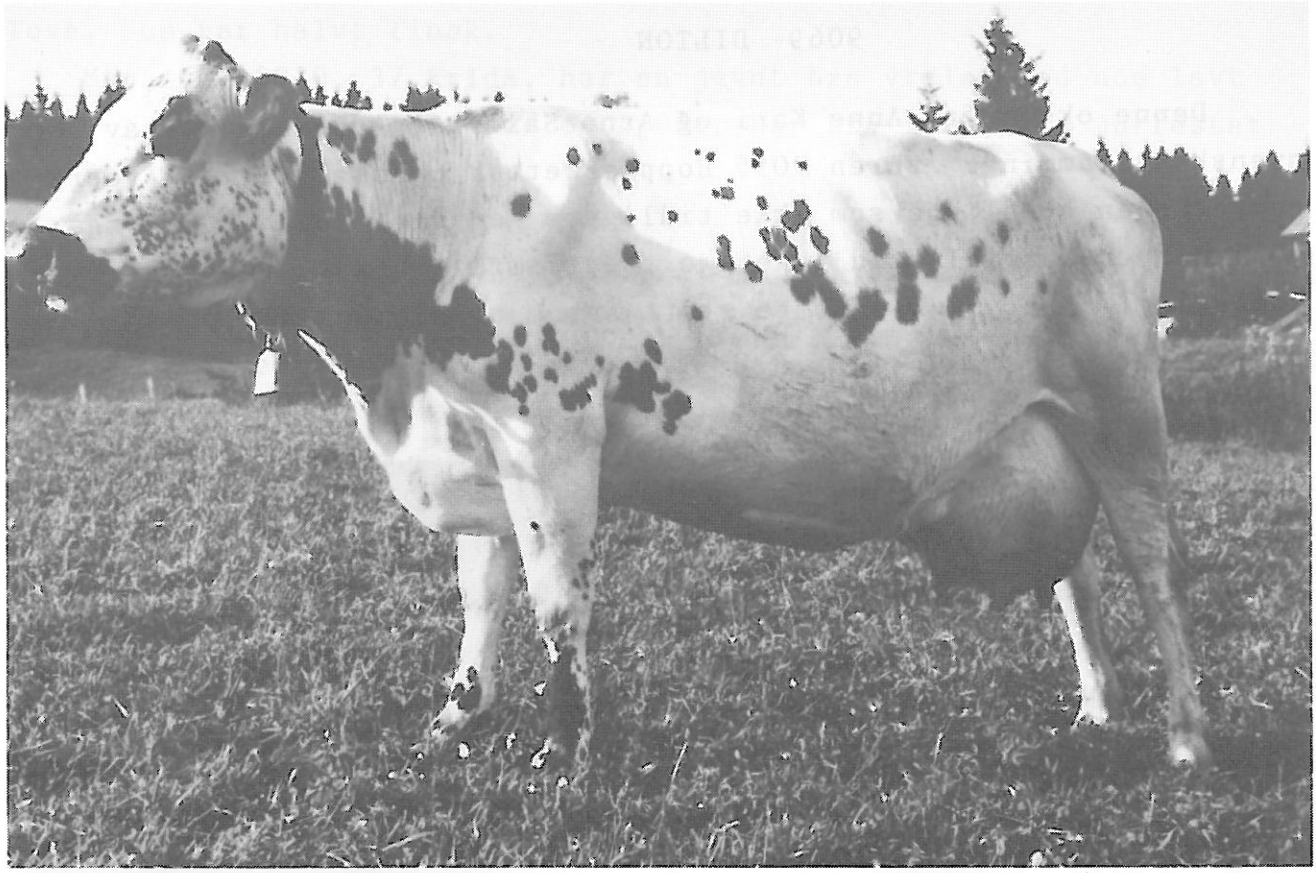

1 Knøttros

9038 Ruud var typisk svartsidet. Avkommet synes jevnt over å være noe over middels størrelse. En del er rødt tegnet (Knøttros hadde rødbrune tegninger) Når det gjelder ytelse vet vi ennå for lite. I kontrollåret 1990 var det 4 døtre med 1 laktasjonsår med en gjennomsnittsytelse på 4058 - 4,14 - 3,24.

9043 HARSJØEN

Fra Helga og Magnus Harsjøen, Røros. Dette var en lys okse med svært bra eksteriør. Faren 9005 Mono representerer en annen okselinje enn de to store,(Stasfinn/Lykkemann) og går tilbake til den svenske oksen Sving.

Mor til 9043, 64 Dolly hadde bare 2½ laktasjonsår før den ble slaktet. Den mjølka akseptabelt og hadde fint jur og spener. Mormora, 54 Hilde, var ei svært bra ku med 9 års middel på: 6097 - 4,0 - 3,2.

Avkommet etter 9043 Harsjøen synes jevnt over å ha bra eksteriør, og også her er det en del dyr med røde tegninger. Størrelsen synes å variere noe, likeledes ytelsen. I kontrollåret 1990 var det 9 døtre med 1 laktasjonsår med et gjennomsnitt på: 3496-4,1-3,4.

9069 DILTON

Denne oksen fra Anne Kari og Arne Saxerud, Arneberg, er av ren svensk avstamming. Faren 9055 Hopp er etter 6 Hoss SKB, som representerer en okselinje som ikke tidligere har vært anvendt i Norge. 9055 Hopp har imidlertid ikke gjort det særlig bra i svensk avkomsgransking. Den gir også ofte stort avkom og ein del er reint svarte.

9069 DILTON

Mora til Dilton, 11 Dilla, er ei av 2 kviger som Arne og Anne Kari Saxerud har importert fra Sverige. I Saxeruds buskap er kraftforbruken moderat, slik at ytelsen ikke er av de høyeste. Regnet i 4% målemjølk ligger imidlertid 11 Dilla over besetningsmidlet. Bemerk likeledes den høye proteinprosenten. Kua har et svært fint jur med velformede spener.

9070 SÆTER

Dette er en liten, brannsidet okse fra Ole S Vangen, Dalsbygda. Faren, 9052 Bjarte, kommer fra Bjarne Moen og var en typisk okse med bra eksteriør. Innslaget av Vestfinsk raudkolle kommer gjennom morfaren 9021 Hårstad, hvis morfar igjen var den svenske oksen 9001 Tove, som var halvt finsk.

Mora til 9070, 37 Frida, har en jevnt bra ytelse med noe lavt fett og proteininnhold. Jur og spener har bra form, men jurfestet har begynt å slippe.

9071 ÅSHEIM

Oksen kommer fra en nystartet besetning hos Kåre Andersson, Magnor. Den er svært liten og mørk. Faren, 9045 Vindøl, kommer fra Bjarne Moen og er etter den gode svenske oksen 9030 Bill. 9045 Vindøl har vist seg å føre anlegg for horn, men 9071 er rent kollet.

Mora, 2 Skjønnros (se forsida), er født hos Magnus Harsjøen på Røros, og har vist seg å ha svært gode mjølkeegenskaper. Den er lite og typisk på tross av frieserinnslaget gjennom faren 9035 Korssjøen (31,25% frieser). Jur og spener er velformet.

9073 MIRAMIS

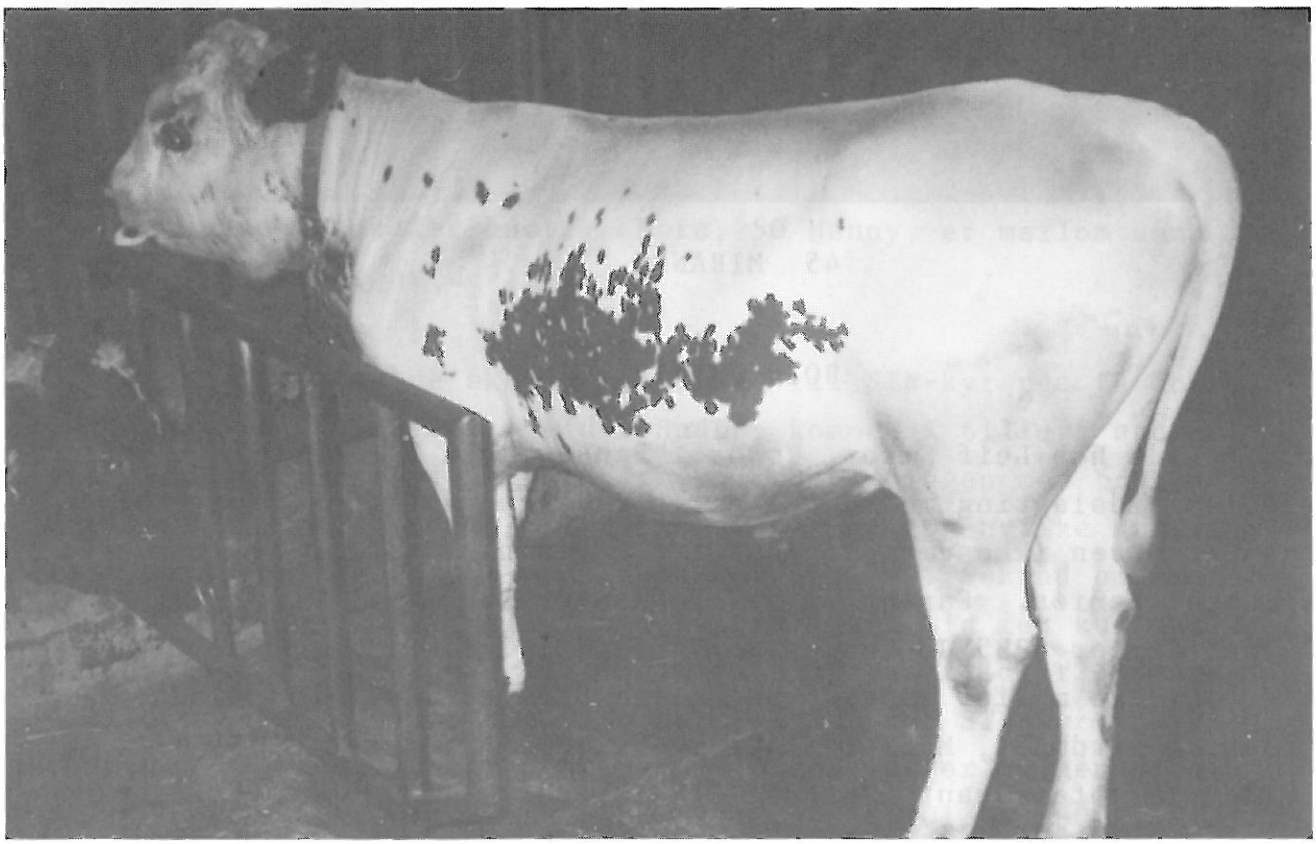

Denne oksen er halvbror til 9066 Miro, og er født hos Gerd Inger Flå, Ulsberg. Oksen er forholdsvis liten og typisk. 9073 er den andre godkjente sønnen til 9004 Selo og er et resultat av "spesialinseminering med gammelokser". Vi tror at kombinasjonen 9004/9009 skal gi gode resultater.

Mora, 45 Miranda, ble presentert i fjor. den hadde i laktasjonsåret 1990 en avdrått på: 6811 - 3,3 - 3,0. og holder altså fortsatt koken.

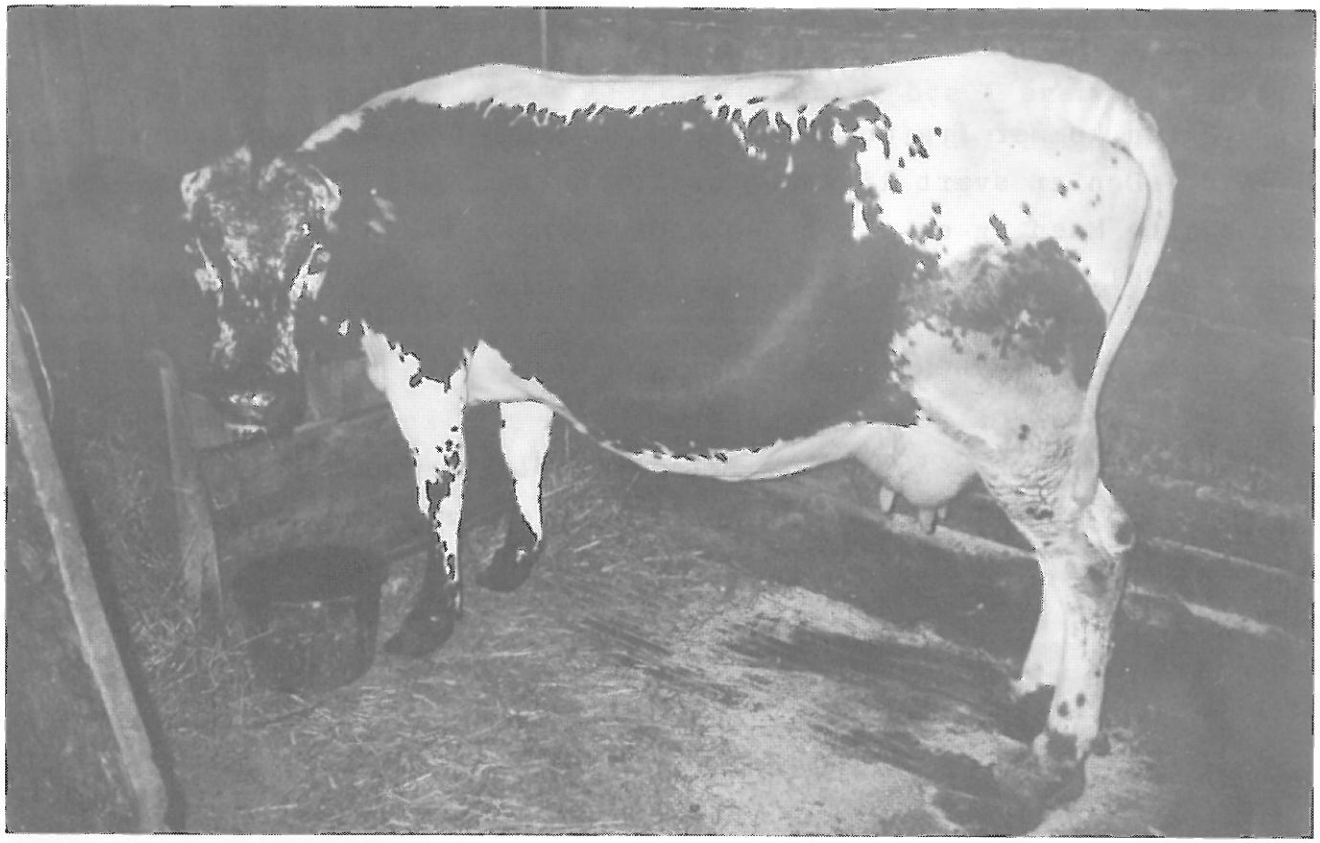

45 MIRANDA

9018 SÆTER

Født hos Leif Sæter, Røros. Denne oksen har vært lagt inn på langtidslagring med 500 doser. På grunn av moras lave ytelse har oksen ikke vært anvendt før. Den har imidlertid et svært fint eksteriør. Faren, 9013 Eri-Nero er linjeavlet på Jo Sing, i det far er 8985 Jo Langen og Morfar 8197 Jo Sing.

Sæters morfar er 8996 Sagar, en SKB okse født hos en utflyttet nordmann, Måns Leiknes i Sollefteå. Styret synes det vil være interessant å prøve 9018 Sæter i semin. Antall doser til langtidslagring er 300, slik at vi har 200 doser til disp.

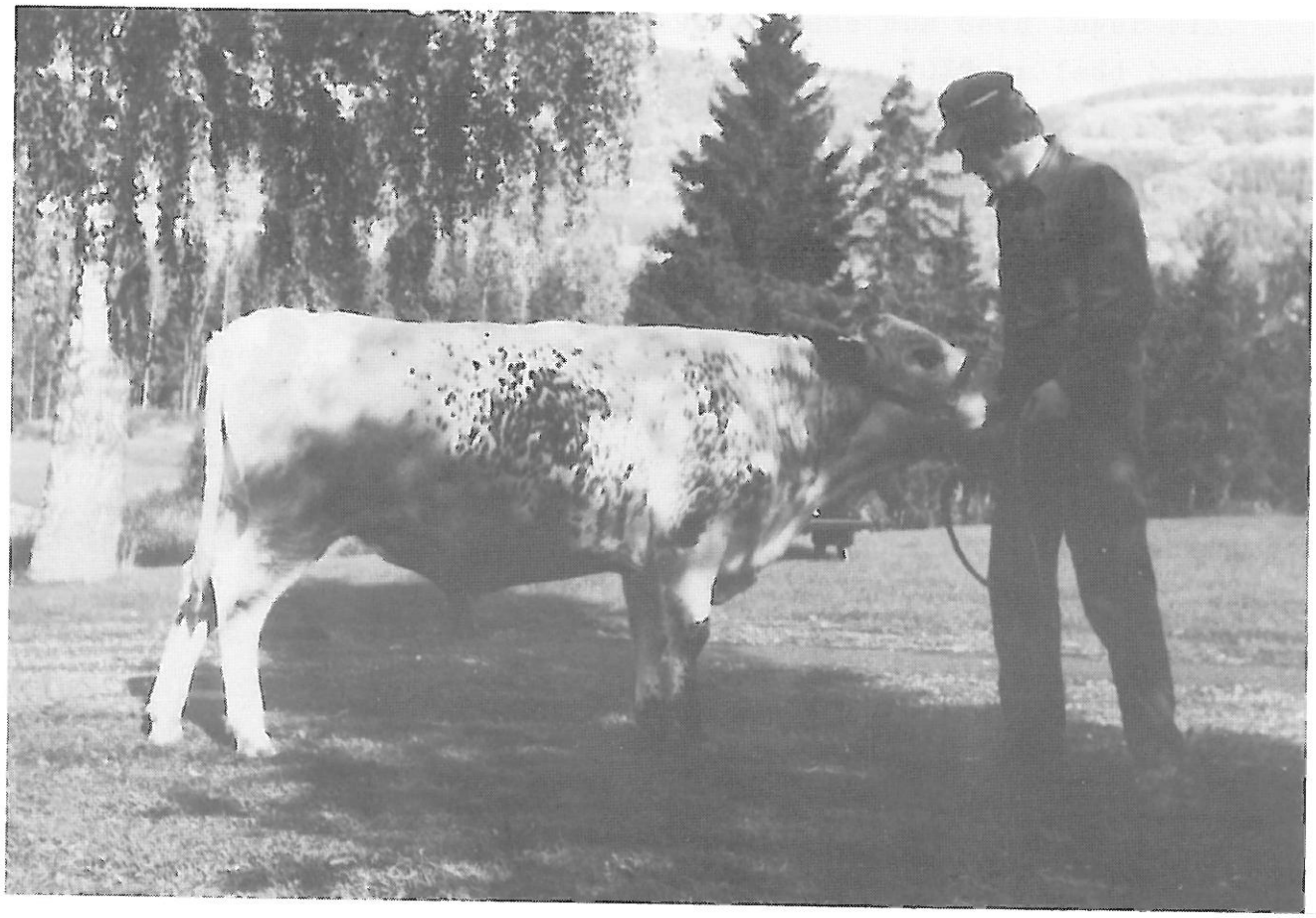

9018 SÆTER

9068 SNÄPP

Etter nesten 1 år med søknader, telefoner og mas har vi altså lykkes i å importere 150 doser av denne oksen, som ble omtalt i fjor. Som det framgår av bildet, er imidlertid ikke eksteriøret på denne oksen det aller beste. Mora, 50 Henny, er mellom anna omtalt i STN-Bladet nr 2-91.

De to siste oksene skal bare brukes til STN-kyr pga få doser til disposisjon. Når det gjelder Snäpp, kommer i tillegg store kostnader ved importen. Vi minner også om ordningen med bruk av eldre STN-oksar til spesielt interessante kyr. Om hvilke kriterier som legges til grunn se STN-Bladet nr 2-90. Søknad om sæd fra eldre okse sendes avlslagets sekretær i god tid før kua skal insemineres. Om søknaden blir innvilga blir kua tildelt 3 doser men tiloversblevne doser kan disponeres fritt til STN-kyr innen buskapen. De oksene denne ordningen gjelder for er følgende: 9004, 9005, 9006, 9007, 9008, 9009, 9010, 9012 9013 og 9049 (SKB)

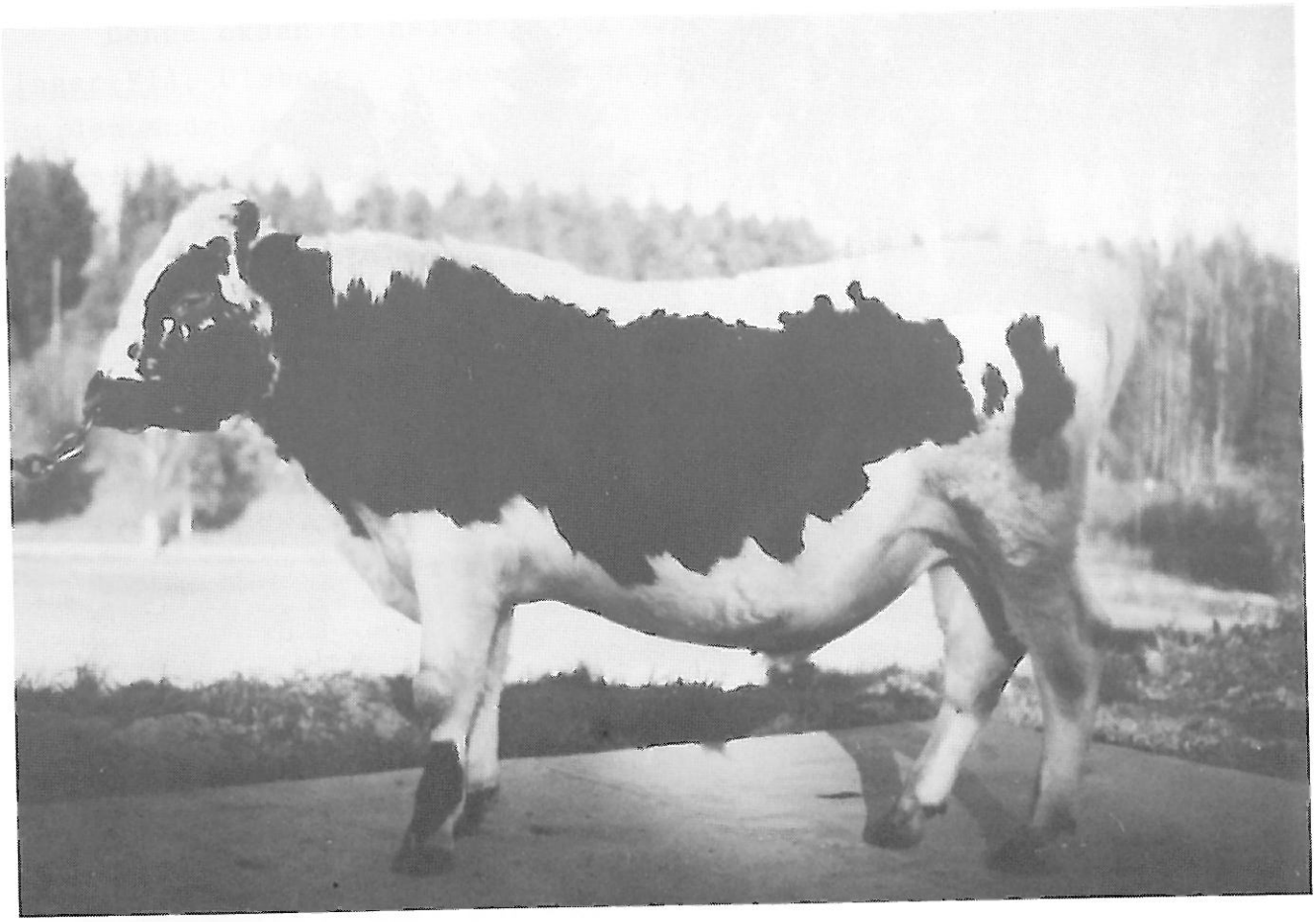

9068 SNÄPP

OKSAR I PRIVAT BRUK

Ordninga med stambokføring av gardsoksar har no teke til å fungere og vi tek her med ei oversikt over dei oksane som er stambokførte så langt. Vi vil også oppfordre dei som har eigen okse om å stambokføre den. Sjå STN-Bladet nr 2-90 eller ta kontakt med sekretæren i avlslaget.

Nummer	Namn	Far	Mor	Morfar
9075	Ramik II	9017 Ikaros	40 Ramona	9019 Femund
9076	Julius	9075 Ramik II	60 Rokka	9031 Baldrian
9077	Chambalolo	9030 Bill	33 Silja	8987 Fryd T.
9078	Truls	9019 Femund	66 Fjellros	9004 Selo
9079	Kark	9043 Harsjøen	1 Knøttros	8989 Heid G.
9080	Solman	9039 Ramik	91 Soløy	9024 Langen

Av desse oksane er 9075, 9076 og 9077 fødde hos Gerd Inger Flå. 9078 og 9080 er fødde hos Kjell Wikstrøm, og 9079 er fødd hos Amund Wormstrand.

SÆDLISTE PR. JUNI 1991

Nedenfor står lista over alle sæddosene som Avlslaget for STN har på lager pr Juni 1991. Det er avlslagets mål å redusere innslaget av fremmed blod, og styret har derfor besluttet at: Okser som har minst 12,5% fremmed blod og er brukt i 1 seminsesong reduseres ned til 1000 doser. Er oksen brukt i 2 sesonger, settes antall doser på lager ned til 500. En del okser er også kassert, deriblant 9025 Ra og 9035 Korssjøen som var de to oksene som hadde størst frieserinnslag. (25- og 31,25%).

Okse nr	Doser	Okse nr	Doser	Okse nr	Doser
9004	346	9031	500	9055	340
9005	640	9032	500	9056	1000
9006	367	9034	495	9057	1428
9007	445	9036	990	9058	1646
9008	480	9038	1498	9059	1000
9009	490	9039	1480	9060	1649
9010	500	9040	10	9061	1747
9012	457	9042	500	9062	2290
9013	450	9043	1500	9063	1533
9017	800	9044	1500	9064	1000
9018	500	9045	1355	9065	1394
9019	1000	9049	90	9066	1487
9020	990	9050	1505	9069	2122
9021	200	9051	540	9070	2405
9022	600	9052	857	9071	1500
9024	505	9053	1545	9073	2083
		9054	200	9074	
				Sum	48459

Besök på Lund

Gardsbesøket denne gongen er hos Oddvar Dahl i Brandsfjord på Fosen. Dette er ein "ny" buskap som i si heilheit er bygd opp gjennom gjennomført kryssing, da utgangspunktet var ein rein NRF-buskap. Oddvar var misnøgd med NRF-kua og ville prøve noko anna. (Etter hass meining er det i all hovudsak dyrlegane og kraftfórprodusentane som tener pengar på NRF) Så tidleg som i 1983 vart den siste kua inseminert med NRF i fjøset på Lund. Med unntak av 2 "halvblodskyr" er dei fleste kyrne i buskapen no nede i 6,25 - 25% NRF.

Garden Lund er på 180 mål dyrka mark, (hovudsakleg flat myr) og i tillegg blir det leigd ca 10 mål. Buskapen ligg på 11-12 årskyr, nokre sauer, og geiter på hobbybasis. Avdråtten låg i 1990 på 6600 kilo mjølk med 4,5% feitt og 3,4% protein. Kraftfór-prosenten var 18! Oddvar meiner det er viktigare at kyrne er jamne enn at dei fyk opp i høge dagsavdråttar. Når kyrne kjem over 30 kg i dagsmjølk, "bremsar" han på kraftfóret, for han meiner det er ein klar tendens til at dei kyrne som går for høgt i mjølk er meir mot-takelege for sjukdom.

Når det gjeld STN-avlen, er det først og framst jur og jurform han er oppteken av. Dyr med dårleg jurform eller som på annan måte ikkje er konkurransedyktige blir ikkje gamle på Lund. Oddvar har såleis ikkje mykje godt å seie f.eks. om oksen 9024 Langen, som der i buskapen har gitt mykje dårlege jur. (Utvida mjølkekammer) Ein annan grunn til at han er snar til å skifte ut kyrne er at han har lyst til å sette på alle kvigene. Og så blir dei sjølvsagt reinare STN for kvar generasjon som går.

36 Symra f.1984 (50% NRF) Far: 9030 BILL
Årsavdrått 1990: 8055 - 4,4 - 3,2 Denne kua var eit år oppe i 10600 kilo mjølk!

Vi var i Brandsfjorden den 29. september, og det var siste dagen at kyrne var ute. Den siste tida var det grønfornepe dei hadde beita. Jorda er som sagt stort sett berre flat myr. Ho er djuparbeidd, men med dei nedbørsmengdene som har kome i haust, er ho sjølvsagt ikkje særleg bæresterk. STN-kyrne er imidlertid såpass lette at skadane på enga ikkje var så store. At dyra er lette på foten fekk vi i alle fall sjå medan vi var der. Ei kvige hadde kome seg gjennom utgarden og stod på andre sida. Plutseleg gjer ho eit sprang, og nærast flyg over den 1 m høge straumgarden utan så mykje som å vere nær tråden. Om det er ein positiv eigenskap er det kanskje delte meiningar om.

Oddvar Dahl vil råde dei som har tenkt å prøve med STN om å krysse seg over frå NRF. Dersom ein berre skal basere seg på å kjøpe inn reine dyr tek det like lang tid, samtidig som ein lett får ein buskap av meir variabel kvalitet. Det går sjølvsagt ann

å kombinere dei to "metodane" innkryssing og innkjøp av reine dyr. Dersom ein kryssar seg over frå NRF, vil ein allereie i 1. generasjon få ei mykje mindre, og kolla ku.

Like før vi reiste frå Lund blei det eit ophald i regnet og sola kom fram såpass at vi fekk nokre bilete av dyra. Geitene fotfølgde oss både ut på enga og heim att. Dei gule bjørkeliene og snøfillene på fjelltoppane bar bod om vinter og innefóring.

AM-91.

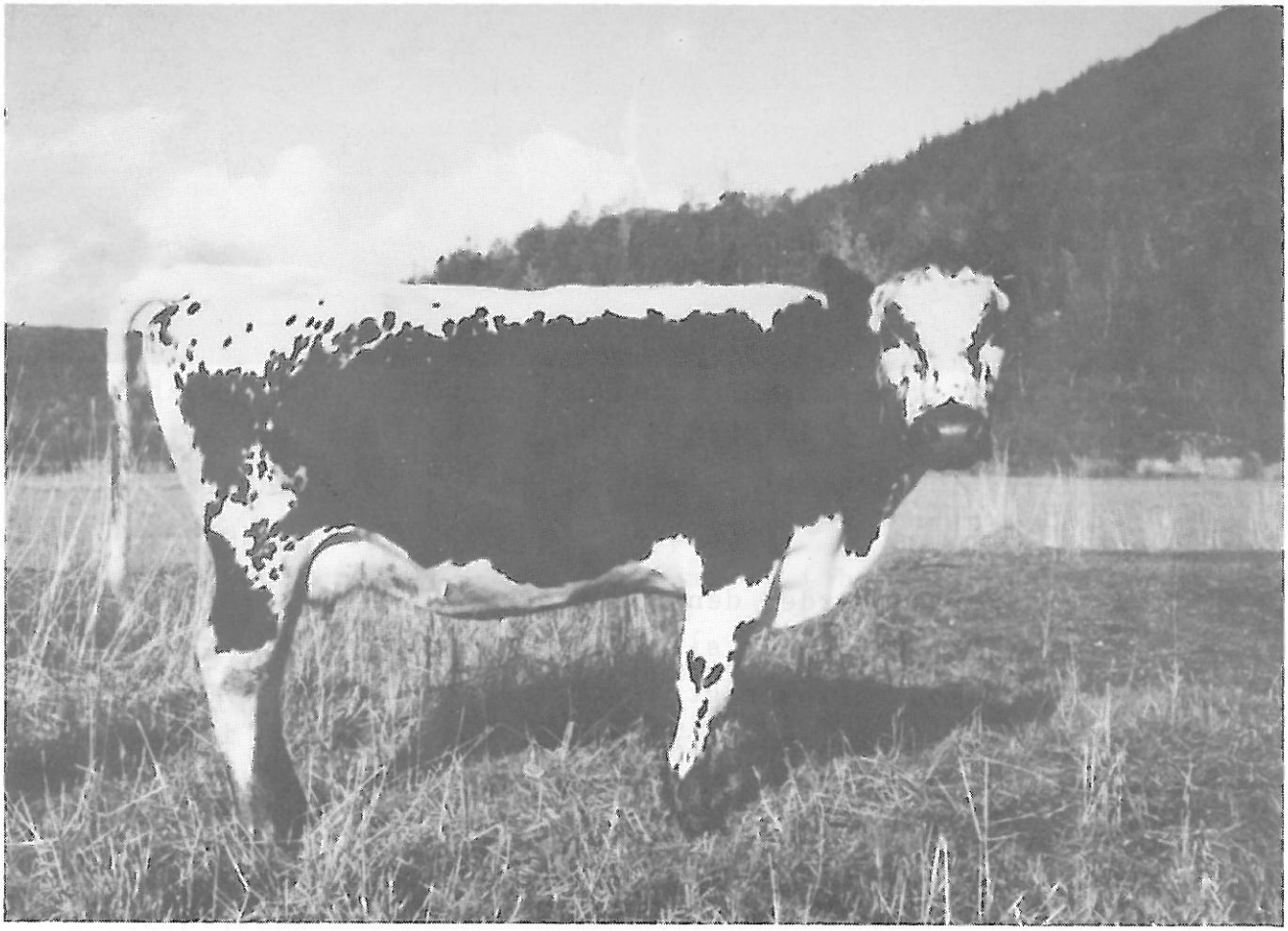

Fin 1.kalvsku etter 9038 RUUD. Morfar: 9035 KORSSJØEN

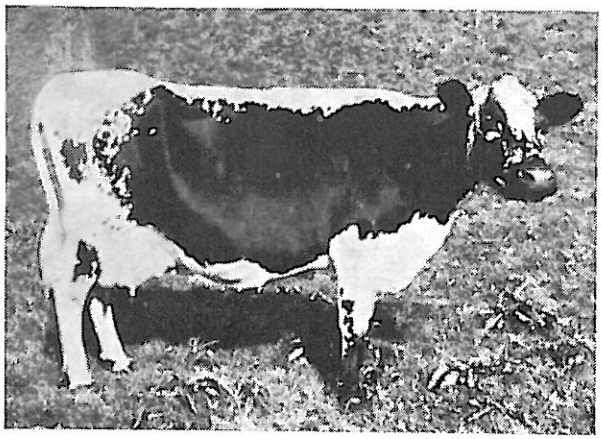

Maratonku og mor til 10 avlsokser.

Alperos 5222 —
ei uvanlig produktiv avlsku i Meldal

Alperos 5222 hos *Ivar Syrstad,* Meldal, er sikkert ei av de mest produktive kyr vi har hatt her i landet. Alperos 5222, som er født i 1938, har på 14 mjølkeår prestert 53 160 kg mjølk — 4.3 % fett — 2281 kg mjølkefett. — Så langt har den følge av flere kyr, men Alperos har videre 9 premierte sønner. Den 10. sønnen møter på statssjået i Soknedal 14. og 15. juni, og vi er temmelig sikre på at også denne vil bestå prøven.

Sønnene til Alperos 5222 er disse:

Alpar 4725, født 1941. 2. pr. Eier: Årnes feavlslag, Stangvik.

Geir Lønset 5292, født 1943, 1. pr., 1. avk.pr. Eier: Lønset fea., Oppdal.

Frode 5340, født 1944. 3. pr. Eier: Bergsmo feavlslag, Grong.

Gorm 5404, født 1946. 2. pr. Eier: Vognill feavlslag, Oppdal.

Ravn Lonås 5466, født 1947. 3. pr. Eier: A/S Røros-Tweed's saualsgård, Tynset.

Heir 5561, født 1949. 3. pr. Eier: Fram feavlslag, Kolvereid.

Sjur, født 1950. 3. pr. Eier: Svarthaugen feavlslag, Oppdal.

Åtter, født 1952. 2. pr. Eier: Korgen feavlslag, Korgen.

Niks, født 1953. V.pr. Solgt til Nord-Norge.

«Tim», født 1954.

I tillegg til denne søskenflokken har vi 1. premie-kua Vangros.

Alperos 5222 har sine sønner fordelt på 5 ulike fylker. Den mest kjente av sønnene er Geir Lønset, som har 1. premie og 1. avkomspremie. Denne oksen er for tiden plasert ved oksestasjonen i Trondheim.

De 9 første oksene er solgt for en sum av kr. 24 700, og det er meget sannsynlig at «brutto-omsetningen» til denne kua, når en regner med både mjølk og avkom, kommer opp i 55 000 kroner. Alperos har altså vært ei uvanlig produktiv ku, og den har vært svært sikker i avlen. Dette blir ytterligere understreket når en hører at disse 10 sønner er etter 8 forskjellige fedre.

H. S.

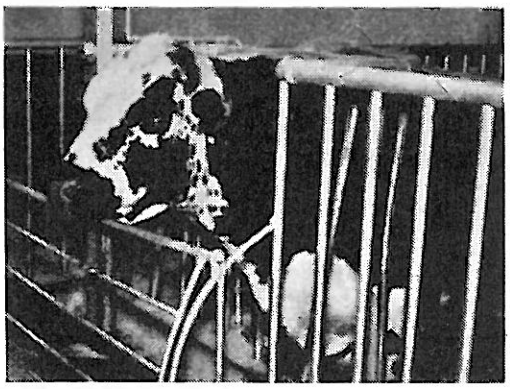

Til h. *Geir Lønset 5292,* 1. pr. og 1. avk.pr., den mest kjente av sønnene til Alperos. Fotografert av B. & A. på oksestasjonen Rotvoll, Trondheim.

Denne artikkelen av Harald Skjervold stod i Buskap og Avdrått nr 2 - 1955.

Geir Lønset 5292 er representert i ætta til mange STN-dyr. Mellom anna var han far til 8604 Kostor (som igjen var farfar til 9020 Jowi) og morfar til 8989 Heid Gravaune.

Returadresse:
STN-Bladet
v/Liv Torill Eide
Fortuna
2592 KVIKNE

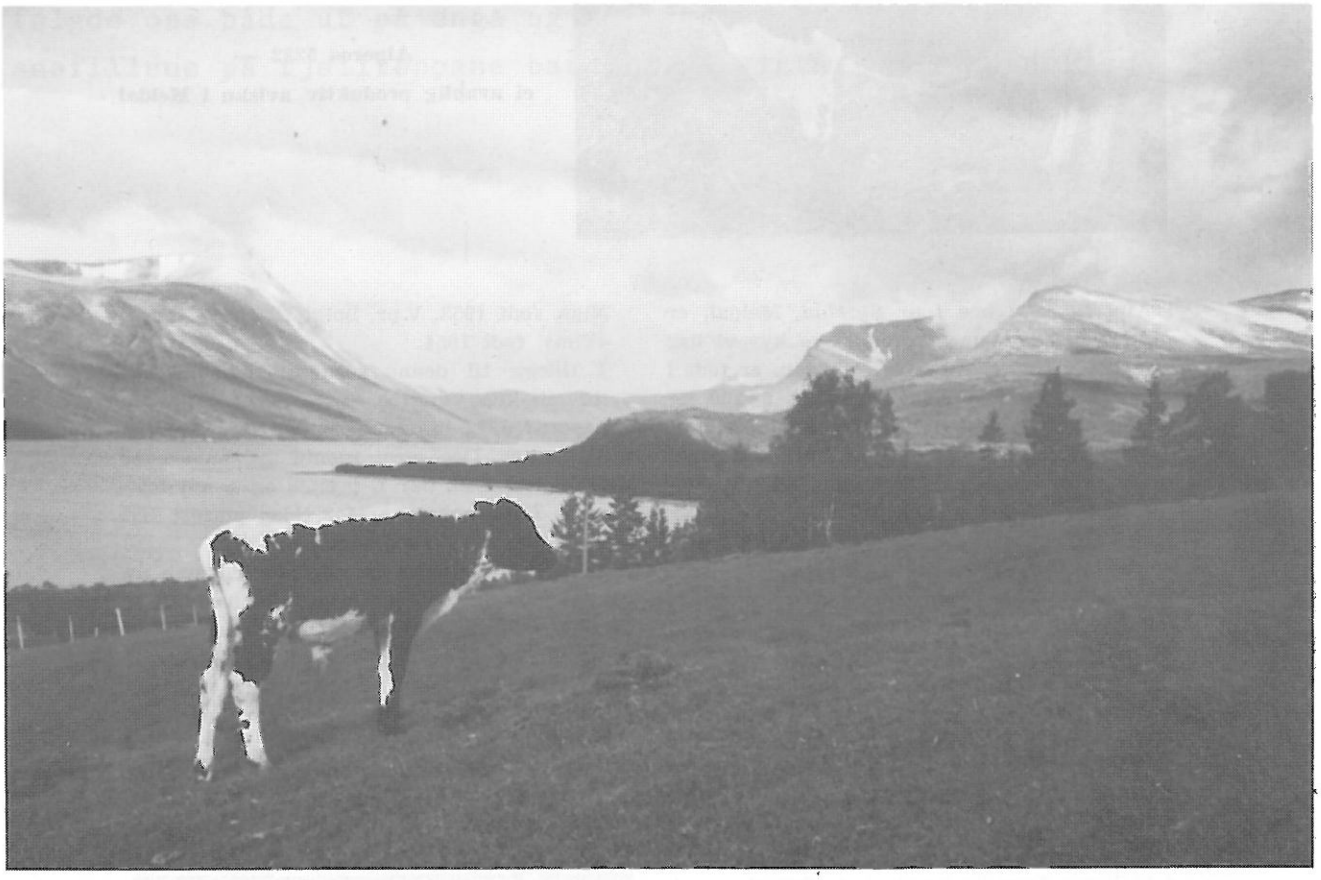

Morgonstemning ved Gjevilvatnet i Trollheimen. Fjella i bildet er til venstre "Okla" og til høgre dei karakteristiske "Gjevilvasskamman".

AM-august 91.

ÅRETS FOTOJAKT!

Vi minner om at avlslaget gjerne vil låne gode STN-bilete som eignar seg til ein informasjonsbrosjyre for STN. (eller postkort) Motiv som vi serleg er på jakt etter står det om i STN-Bladet nr 2-91. Ta kontakt med Amund Wormstrand, 2263 BRANDVAL. Telefon: 066 25130

Olav Snefugl Trykkeri, 7340 Oppdal, 074-21 424